

Köy Okullarımızın Yakın Çevresi

Yazan:
Cavit BİNBAŞIOĞLU

Köyün ve köylünün kalkındırılmasında ciddi sorumluluk alacak olan ve öğrencilerini bu büyük amaç uğruna yetiştirmek isteyen bir okul, iyi bir çevreye ihtiyaç gösterir. Eğitimin çevre ile kayıtlı olduğu, yaradılıştan gelen yeteneklerin bile ancak bir çevre içinde gelişebileceği bugünün deneysel ruhbilimi ile iyice anlaşılmiş bulunuyor. Bir eğitim yuvası olan okul için bu çevrenin en yakını, okul binaları ile okul uygulama bahçesi olabilir. Okul binalarının bu amaçla alması gereken şekil, "Köy Okullarımızın Binaları ve Bölümleri" başlıklı yazımızda incelendiği için burada bunun üzerinde durmayacağız. Bu yazılarımızla, köy okullarımızın öğretim alanlarından biri ve okulun ayrılmaz bir parçası halinde görmek istediğimiz uygulama bahçelerinin köy okulu öğretimindeki yeri ve işlenmesi konusunu incelemek istiyoruz.

Uygulama Bahçelerinin Köy Eğitimindeki Yeri :

Köye adam yetiştirmeyi üzerine alacak bir köy okulu, bunu; köyden, köyün ihtiyaç ve problemlerinin dışında olan ve zihne dayanan bir öğretimle yapamaz. Köy okuluna verilecek böyle bir amacın gerçekleşmesi, ancak bu amacı sağlayacak bir metotla beraber çevre ile mümkün olur. Bu bakımdan, bu çevreyi teşkil edecek olan uygulama bahçesi, köyün birçok hayati problem ve ihtiyaçlarını kendinde toulmalıdır. Uygulama bahçesi köyün hayati problem ve ihtiyaçlarını içine almıyor veya bu problemlerin çözülmesi için burada

Yarazlı Köyü Okulu uygulama bahçesinde öğrenciler ağaç dikerken (aynı yılda)

gayret sarfedilmiyorsa, şekil ve ter-tip bakımından ne kadar iyi düzenlenmiş olursa olsun, o bahçe köy pedagojisi bakımından büyük bir değer taşımaz. Bu sebepten, uygulama bahçesinin bu anlayışla ele alınması gerekeceği gibi, yine bu anlayışa uygun düşecek çalışmalarını plânlı bir şekilde devam ettirmesi de gerekir. Bu halîyle uygulama bahçesi, köy problem ve ihtiyaçlarına geniş ölçüde yer veren program konularının bir uygulama alanı olacaktır. Bu bakımdan, uygulama bahçesinin derslik, işlik, kitaplık... gibi diğer öğretim alanlarından hiç farkı yoktur; fazla olarak bu alanlardaki çalışmaları tamamlıyan, uygulama bahçesi fikrini ilk benimsiyenler, bahçenin yukarıda geçen büyük amaca hizmet etmesinden çok, öğretimin sağlamlığını sağlamak bakımından buna lüzum görmüşlerdi. Fakat bu istek, bizim uygulama bahçelerinden beklediğimiz ve yukarıda belirttiğimiz

amacın yanında ikinci derecede kalıyor. Biz, uygulama bahçelerini önce bilimsel olarak yapılacak okul çalışmalarından köylülerin her hususta etkisi altında kalarak faydalanacakları, sonra da bu vesile ile öğrencilerin bilgilerinin sağlamlasacağı ve kökleşeceği bir yer olarak görüyoruz.

Uygulama bahçelerinin gerek eğitim ve öğretime, gerekse köylünün tarım anlayışına yapacağı büyük etkiler yanında köy eğitiminin en önemli elemanı olan öğretmeni köye ve okuluna bağlamak bakımından yapacağı etki de çok büyüktür. Bu etki hem maddî, hem de mânevî bakımdan olacaktır. Mânevî bakımdan köye ve okuluna bağlanıp kendini veren öğretmen, alınının teri ile yetiştirdiği ürünlerden de faydalanmak imkânını bulacaktır.

Uygulama bahçesinin özelliklerine ve bunun işlenme şekline ait düşüncelerimize geçmeden önce, ruhu ile ilgili olan ve hemen çok kimsenin zihnine takılan şu soruları cevaplandırmalıyız: Okul uygulama bahçesinden istediklerimiz o kadar çoktur ki, bunları henüz çocukluk çağında olan 7-14 yaşındaki gençlerden beklemek doğru mudur? Bunların hepsini bu yaşta çocuklar yapabilirler mi? Yapacaklarını kabul etsek, dersleri ne olacak, bunlar hiç okumayacaklar mı? Bu sorular görünüşte haklı gibidir. Birçoklarının düşünüş ve anlayışlarını bir anda sarsabilir. Bunun sonucu olarak da iş eğitimine değer veren bu kurumlar hakkında işin iç yüzünü bilmeyenler tarafından yerli

Haymana Yarazlı Köyü Okulunda uygulama bahçesinde öğrenciler bağ budarken (1952 - 1953 öğrenim yılında)

yersiz tenkidler başlayabilir. Gerçeğin hiç de kendilerinin düşündüğü gibi olmadığını bunlara anlatmak gerektir. Köy okulu uygulama bahçesinde yapılacak işler, ilkokul çağındaki çocukların bedenî güçlerinin dışında değildir. Fidan ve fide yetiştirme ve bunlara bakma gibi işlerin yanında bağ dikme ve bunlara bakma işlerini de çocukların şevkle ve neşe ile yaptıklarını görmekteyiz. Bu işler, ilkokul çağındaki çocukların ilgi ve içgüdülerinin dışında bir iş olsaydı bu sonucu görmemek gerekirdi. 11, 12, 13 yaşlarında bulunan öğrencilerle gelişmekte olan sanat ilgilerinin uygulama bahçesi, işlik gibi çalışma alanlarında gelişme imkânını bulması da bu şekil etkinliklerin, çocuk eğitimine yaptığı hizmet bakımından, sonsuz bir değer taşıdığını gösterir. Okul çağındaki çocuklarda tabii olarak görülen çeşitli sanat ilgileri, normal şartlar altında tatmin yeri bulamayacak olurlarsa, bu çocukların eğitimlerinin de normal gidişini değiştirerek, eğitimi güç durumlara düşmelerini beklemek lâzımdır. Yeniyetmelik çağına giren çocuklardan bahçe ve sanat işleri ile uğraşmayanlarda aşırı derecede başıboşluk ve mânasız hayat, bu çocukların çeşitli ilgilerine cevap verecek normal bir eğitim çevresini bulamalarıyla açıklanabilir. Fakat, buna karşılık bedenî çalışma ve el işi ile uğraşanlarda görülen sağlam düşünüş ve metin hareketler, işin karakter eğitimine yaptığı büyük etkiyi açık olarak gösterir. Bu bakımdan uygu-

lama bahçesi, işlik gibi, çok önemli bir eğitsel değer taşır. Uygulama bahçesindeki çalışmalar, okul çağı çocuklarında görülen etkinlik ve hareket ihtiyacı ile beraber çocuk ilgilerinin faydalı bir erek üzerine yönelmesi olacaktır.

Uygulama bahçesinde yapılacak işlerin bazıları öğrencilerin güçleri dışında da olabilir. Bu zamanda köy imcesinden faydalanma yolları aranır. Bunları ileri sürerek uygulama bahçesi fikrini umursamamak bir anlayışsızlık olur (1).

Bahçe çalışmalarının derse engel olacağı fikri de çürük bir iddiadan başka bir şey olmaz. Biz, bahçe çalışmasını okulun tek çalışması olarak görmüyoruz. Bahçe çalışması tamamiyle bir uygulama dersidir, yahut bütün derslerin uygulama kısmıdır. Burada, diğer derslerde işlenen konular, el ve beden etkinlikleriyle çocuğa mal edilmektedir; klâsik deyişim ile söyleyelim: bilgiler çocuğun zihnine iyice pekiştirilmektedir. Bu olmadığı zaman, iyi bir eğitim ve öğretimin olmadığına inanmalıyız. Yalnız şunu iyi bilmek lâzımdır: Bahçe çalışmalarının da kendine göre bir öğretim metodu vardır. Bu metot, yalnızca bir ders metodu olmaktan başka bir şeydir. Tarım-iş derslerinin öğretim metodu iki ta-

(1) Uygulama bahçesi çalışmalarına öğrencilerle beraber henüz askerliğini yapmamış olan gençlerin de ilgilendirilmesi gençlik ve halk eğitimimize yeni bir istikamet olur.

raflı bir durum gösterir. Biri, diğer derslerin öğretim metodunda olduğu gibi dersin gidiş şeklini gösteren yoldur; diğeri ise öteki derslerin bir uygulama kısmı olması sebebiyle bu derslerle verimli bir ilgi kurulması işidir. Tarım-iş derslerinin öğretim metodunda görülen bu iki taraflılık, dersin kolay kolay uygulanmasını güçleştirir. Bu sebeple tarım-iş dersleri, dersler içinde öğretimi en güç olanıdır. Tarım-iş dersini böyle bir metotla yapmamakla, teknik işleri öğrenciye emniyet edemiyerek her zaman öğretmenin kendisi yapmakla da bahçede aynı iş yapılabilir, fakat bu iş istediğimiz pedagojik iş değildir. Tarım-iş derslerinin bu şekilde uygulanmak imkânının olması, dersin küçük ve önemsiz görülmesine vesile oluyor. Nasıl ki çiftçilik de hem en kolay, hem en zor bir meslektir, Kolaydır, çünkü herkes yapabilir; zordur, çünkü herkes bol ve daha kaliteli ürün kaldıramaz.

Bütün bunlar bize gösteriyor ki, uygulama bahçesi çalışmalarını dikkatli bir çalışma ve iyi bir metot ister. Tarım-iş dersini uygulayan öğretmenin daha çok pedagoji ve daha çok çocuk ruhu bilmesine, bununla beraber, bu bilgilerini uygulama yeteneğine sahip olmasına ihtiyaç vardır. Aksi takdirde uygulama bahçesi, köye, köylüye, öğrenciye ve öğretmene etkide bulunmak ve onların hayatı problem ve ihtiyaçlarını karşılamak olan büyük ödevini yapamaz.